

בש"פ 7445/19 - יניב חזן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7445/19

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

העורר: יניב חזן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי תל-אביב-יפו
(השופט א' הימן) בבע"ח 34088-08-19 מיום
19.9.2019

תאריך הישיבה: כ"ג בחשון התש"ף (21.11.19)

בשם העורר: עו"ד ליאור שביט

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו, עו"ד גיא רוסו, עו"ד עמית שלום

החלטה

**

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט א' הימן) בבע"ח 34088-08-19 מיום 19.9.2019, במסגרתה נדחתה בקשת העורר לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החוק).

הרקע לערר

1. נגד העורר ושמונה נאשמים נוספים הוגש ביום 7.1.2019 כתב אישום הכולל 12 אישומים, אשר ארבעה מתוכם מייחסים לעורר עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ויבוא סם מסוכן מסוג קוקאין.
 2. ביום 15.8.2019 הגיש העורר בקשה לבית המשפט המחוזי הכוללת שלושה ראשים: האחד, כי יתאפשר לו לעיין, באופן ישיר ובלתי אמצעי, בכל חומרי החקירה המקוריים המצויים במשרדי המשיבה; השני, כי תומצא לידי "רשימה אחת שלמה וממצה" של כלל חומר החקירה חלף הרשימות הנפרדות שצורפו לכל קלסר ולכל סוגי המסמכים; השלישי, כי תומצא לידי הצהרת ראש צוות החקירה כי הועבר כל החומר שנאסף במהלך החקירה. המשיבה התנגדה לבקשה על כל חלקיה.
 3. ביום 19.9.2019 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העותר. לעניין הבקשה לעיין בחומרי החקירה במשרדי המשיבה נקבע כי משחומרי החקירה הועתקו והועברו לעורר, מוצתה זכותו לעיין בחומרי החקירה. אמנם, עיין בחומר חקירה מקורי עשוי להיות מוצדק במקרים מסוימים ובנסיבות מיוחדות, ובעיקר כאשר מצויים בחומר תצלומים וסרטונים, אך במקרה זה ההגנה לא ביססה טעם טוב המצדיק היענות לדרישה זו. באשר לרשימת חומרי החקירה נקבע כי בחינה מהותית של רשימות חומרי החקירה שהועברו לידי ההגנה - אשר כוללות רשימה של נושאי המסמכים המאוגדים בכל קלסר וקלסר, רשימת התקליטורים, רשימת המסמכים שאין להגנה זכות לעיין בהם ורשימת החומר המודיעיני - מגלה כי אלה עומדות בתנאי החוק והפסיקה ואין יסוד לטרוניית העורר בעניין זה. עוד נקבע בעניין הבקשה להורות למשיבה להגיש הצהרת ראש צוות החקירה בדבר העברת כל חומרי החקירה, כי אין לדרישה זו כל בסיס חוקי, והיא אינה נגזרת מזכות העיון בחומרי החקירה.
- מכאן הערר שלפני.
4. לטענת העורר שגה בית המשפט כאשר קבע כי זכות העיון מוצתה עת הועתקו והועברו חומרי החקירה. בהתחשב בכך שזכות העיון מוקנית לעורר כזכות יסוד חוקתית, שגה בית המשפט משקבע כי העורר היה צריך להצביע על טעם טוב המצדיק עיון בחומרי החקירה. בנוסף, טוען העורר כי שגה בית המשפט המחוזי עת קבע כי לא עומדת לו זכות לקבל רשימה אחת שלמה וממצה של חומרי החקירה, זאת בהתחשב בהיקף חומרי החקירה (העומד על עשרות קלסרים) המחייב מתן התייחסות שונה לרשימת חומרי החקירה. קבלת רשימת חומרי חקירה אחת שלמה וממצה גם נדרשת ככלי אבחון בידי העורר לאופן ודרך ניהול החקירה על ידי היחידה החוקרת וגורמים נוספים. לבסוף טען העורר כי קביעת בית המשפט המחוזי כי המשיבה אינה חייבת ליתן הצהרה ביחס להעברת מלוא חומרי החקירה לידי ההגנה, הייתה שגויה. עניינה של הצהרה כזו הוא יצירת מחויבות מצד היחידה החוקרת והתביעה כי נעשתה בדיקה וחקירה שנועדו להבטיח כי כל חומרי החקירה הועברו לצוות ההגנה כמתחייב. חובה ליתן הצהרה כזו גם עולה מתשובה שנתן המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) וגם מהמלצת נציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות.
 5. מנגד, המשיבה הבהירה במהלך הדיון שהתקיים לפני, כי אין לקבל את טענת העורר שלא ניתנה לא זכות עיון בחומר החקירה (אלא רק זכות ההעתקה), נוכח העובדה שרק לאחר שהועבר אליו עותק מחומרי החקירה, העלה טענה זו. לו היה פונה בבקשה לעיין בחומר בשלב שבו הודיעו לו כי התיק הועבר להעתקה, היו מאפשרים לו לעשות זאת. כמו כן, העורר קיבל לידי רשימות מלאות ומפורטות של חומרי החקירה אשר עומדות במבחני הפסיקה. גם אין מקום לטענות בדבר היעדר הצהרת ראש צוות חקירה כי הועברו כל חומרי החקירה. גם אם במעך יחסי העבודה הפנימיים מקובל להוציא המלצה כזו, מדובר בתרשומת פנימית שאין מקום ליצור חובה לקיימה במסגרת בקשה לפי

סעיף 74 לחוק.

דין והכרעה

6. לאחר עיון בערר ובהליך המתנהל לפני בית המשפט המחוזי, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתנהל לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות על כל חלקיו.

7. תחילה באשר להיקפה של "זכות העיון". ביסוד זכות זו עומד העיקרון שלנאשם זכות לנהל את הגנתו כשפרוסים לפניו מלוא חומרי החקירה הנוגעים לעניינו. הטיב לפרט על אודות הזכות, השופט ע' פוגלמן בעניין בש"פ 9169/17 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (3.12.2017) כדלקמן:

"ביסודה של הזכות לעיון בחומרי חקירה עומד העיקרון שלפיו לנאשם זכות לנהל את הגנתו כשהוא מכיר את מלוא חומר החקירה הנוגע לעניינו. זאת, בצד חשיבותם של ערך גילוי האמת, והשאיפה לצמצם את פערי הכוחות המובנים בין התביעה לבין ההגנה (בש"פ 2161/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (4.4.2016); בש"פ 6831/15 הירשמן נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (5.2.2015)). הוראה זו נועדה אפוא לאפשר לנאשם לקבל תמונת מצב כוללת של התיק המתנהל נגדו, וכפועל יוצא לכלכל באופן מושכל את צעדיו אשר לקו ההגנה שבו יבחר (בש"פ 6659/11 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 (27.9.2011) (להלן: בש"פ 6695/11); בש"פ 8706/07 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 7 (27.11.2007) (להלן: בש"פ 8706/07)). ואמנם, פסיקתנו עמדה לא אחת על חשיבותה של זכות העיון, בשל היותה מרכיב משמעותי בשמירה על זכותו של הנאשם להליך הוגן (בש"פ 6640/06 קרוכמל נ' מדינת ישראל, פסקה ט (7.9.2006) (להלן: עניין קרוכמל); בג"ץ 9264/04 מדינת ישראל נ' בית המשפט השלום בירושלים, פ"ד ס(1) 360, 378 (2005); בש"פ 2043/05 מדינת ישראל נ' זאבי, פסקה 12 (15.9.2005))."

לעומת זאת, זכות ההעתקה היא זכות נלווית לזכות העיון, ועיקרה במרביתם של המקרים, בשיקולי נוחות של הנאשם וסנגורו (בש"פ 6022/96 מדינת ישראל נ' מזור, פ"ד נ(3) 686, 688 (1996); בש"פ 1072/19 זנון נ' מדינת ישראל (13.3.2019)).

8. בדרך כלל השאלה בקשר ליחס בין זכות העיון לזכות ההעתקה מתעוררת דווקא כאשר ניתנה לנאשם זכות עיון אך לא זכות ההעתקה, נוכח אינטרסים אחרים העומדים על הפרק (ראו למשל: בש"פ 6695/11 מדינת ישראל נ' פלוני (27.9.2011); בש"פ 1072/19 זנון נ' מדינת ישראל (13.3.2019)). ברם בענייננו אין חולק כי ניתנה לעורר זכות ההעתקה, אלא שלטענתו לא הוענקה לו זכות העיון במלואה עובר להעתקה, ולא ניתנה לו האפשרות לעיון בחומרי החקירה המקוריים. אלא שאף אם ניתן להניח כי ישנם סוגים מסוימים של חומרים אשר זכות העיון לגביהם תבוא לידי ביטוי במלואה רק בדרך של עיון בחומר מקורי (למשל, סרטונים באיכות נמוכה וכיו"ב), הרי שבענייננו כלל לא נטען כי מדובר בחומר מעין זה. אדרבה, שעה שהועתקו והועברו חומרי החקירה, קשה להלום את הטענה שלא ניתנה הזכות לעיון באותו חומר. העתקת החומר והעמדתו לפני ההגנה כוללת מיניה וביה האפשרות לעיון בו. על כגון דא יש לומר "מכלל מאתיים מנה".

9. אכן בא-כוח העורר העלה חשש שמא לא הועברו לידו מלוא חומרי החקירה ועל כן על מנת לוודא כי לא נפלה ולו תקלה בתום לב, זכותו לעיון במלוא חומרי החקירה המקוריים. אלא שנדמה כי אין לשעות לטענה זו. על אף

שניתן להעלות על הדעת מקרים מסוג זה, הרי שבמהלך הדיון שלפני, הבהירה המשיבה כי הבקשה לעיון בחומר המקורי הוגשה רק לאחר שהועתק החומר והועבר במלואו לידי בא-כוחו של העורר. לעומת זאת, אם היה בא-כוח העורר מבקש זאת כבר בשלב שבו הודיעה לו המשיבה על העתקת החומר, לא הייתה כל מניעה לאפשר לו לעשות כן. בנסיבות אלו אפוא, אין כל מקום להידרש לטענות אלו של העורר.

10. ובאשר לטענת העורר כי יש להעביר לידי "רשימה אחת שלמה וממצה" של חומרי החקירה, להבדיל מהרשימות הנפרדות שהועברו, הכוללות פירוט נושאי המסמכים הנמצאים בכל אחד מעשרות הקלסרים, ורשימות נוספות המחולקות לנושאים השונים. בפסיקת בית משפט זה הובהר כי המבחן הקובע אם רשימה המועברת על ידי התביעה להגנה מגשימה את תכלית עריכתה, הוא מבחן מהותי ולא טכני. זאת כאשר, כל עוד הרשימות מאפשרות התמצאות בחומר כנדרש על מנת לאפשר להגנה מבט רחב על החומר, אין מקום להתערב בשיקול דעתה של התביעה לעניין אופן עריכת הרשימה (בש"פ 6229/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (19.8.2019); בש"פ 163/17 מדינת ישראל נ' חג'י, פסקאות 16-17 (1.2.2017); בש"פ 8592/10 השאש נ' מדינת ישראל, פסקאות 8-10 (21.12.2010)).

11. בענייננו, בית המשפט המחוזי קבע כי יש ברשימות שהועברו לעורר כדי לאפשר לו להתמצא באופן סביר ואפקטיבי בחומרי החקירה וליתן בידי אפשרות הוגנת וראויה לקיים בקרה על חומרי החקירה. הרשימות הועברו גם לעיוני במהלך הדיון שהתקיים בערר, וגם אני התרשמתי כי מדובר ברשימות אשר מקיימות את תכליתן - להבטיח כי העורר ידע מהו החומר המצוי בידי התביעה ולהפעיל בקרה באשר למיון וסיווג החומר. מכאן כי אופן עריכת הרשימה במקרה זה אינו מצדיק התערבות בית משפט זה.

12. גם אין לקבל את טענות העורר כי על בית המשפט לחייב את ראש צוות חקירה להצהיר כי הועברו כל חומרי החקירה. זאת שעה שאין להצהרה מעין זו כל בסיס בדיון. לא למותר לציין כי בתגובת המשיבה לבקשת המבקש לפני בית המשפט המחוזי, צוין כי כלל חומרי החקירה שהגיעו לידי המשיבה הועברו זה מכבר לידי בא-כוח העורר וכי מעבר לצורך, "המשיבה תשוב ותבדוק עם ראש צוות החקירה... אם נותרו חומרי חקירה שלא הועברו אליה וממנה אל ההגנה". די בכך אפוא כדי להפיס את דעתו של העורר.

כאמור לעיל, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ח בחשוון התש"ף (26.11.2019).

ש ו פ ט